

Prof.dr Nedžad Bašić, redovni profesor, naučni savjetnik Evropskog
defendologija centra Banja Luka

KAKO RAZUMJETI AUTORITARNO LUDILO

*„Sada ovo nije kraj. Nije čak ni početak kraja. Ali je, možda, kraj početka.“
(W. Churchill)*

„Završetak je isključivo u mojoj glavi i ničijoj drugoj.“ (D. Trump)

„Skreni lijevo kod Grenlande“,

U muzičkoj komediji „**A Hard Day's Night**“, John Lennon, kada su ga pitali „kako ste doživjeli Ameriku?“. sarkastično je odgovorio: „Skreni lijevo kod Grenlanda“. Taj njegov sarkazam na početku 21 stoljeća dobio je novu simboliku, kada su euro-atlantski saveznici krenuli različitim putanjama. Administracija Donalda Trampa priklonila se je krajnjem desnom autortarizmu, a zapadni evropski saveznici skrenuli su u lijevo. Promjena političkog smjera i korišćenje nerazumnog i neprijateljskog jezika Trampove administracije u komunikaciji sa tradicionalnim zapadnim saveznicima, bilo je ono našto je proročanski ciljao osnivač liverpulske najpoznatije svjetske grupe Bitlsa (The Beatles).

Tad niko nije mogao pretpostaviti da će se početkom ovog stoljeća autoritarni populizam pojaviti na svjetskoj pozornici u tako ekstremnoj formi, predvođen USA, Rusijom i Izraelom, kao najvećim žrtvama fašizma za vrijeme II svjetskog rata. Teško je odgonetnuti šta je uzrok ovom velikom geopolitičkom raskolu u euroatlantskoj koaliciji. **René Girard**, francuski historičar i filozof, tvorac „**mimetičke teorije**“, stvara vjerovanje da se ljudsko ponašanje, ljudski identiteti i uvjerenja, formiraju imitiranjem stradanja žrtve kroz opsesiju nasiljem. Takva definicija ljudske prirode, prema Girardu, ima inherentnu tamnu stranu jer otkriva ogroman potencijal za nasilne sukobe, u čestim slučajevima kada je objekt želje dostupan samo ulaskom u sukob i prisilnim uzimanjem tuđe imovine, što vodi u spoj ideja fašizma, kršćanskog evangelizma i cionizma, što danas predstavlja najveću prijetnju slobodi čovjeka i mira u svijetu.

Talas globalnog besmislenog razaranja, ubijanja i protjerivanja Homo sapiensa pripremao se je nečujno i bez ikakvih naznaka u dubinama poremećeng ljudskog uma autoritarnih populista, gdje su se uobličavale ideje o pomjeranju granica nemogućeg i neprihvatljivog i promoviranje radikalnih ideja autoritarnog

nacionalizma i rasnog šovinizma, što će kasnije biti promovirano u svim dijelovima svijeta.

Cilj je bio promijeniti svijest i stvoriti sklonost čovjeka ka provokacijama i zločinu. Obezbjediti nacionalističko i rasističko orgijanje i stvoriti segragirano okruženje, okrenuti slobodu protiv demokracije, stvoriti agresivnu bijelu nacionalističku elitu, uzurpirati svu vlast, sprovesti etničko čišćenje i genocid i stvoriti novi aparthejd kao predvorje novom fašizmu. Promovirati jednakost među ljudima kao prepreku progresu i napretku slobode i demokracije. Ekonomske slobode izdići iznad građanskih sloboda, protjerivanje i ubijanje nemoćnih izdići iznad koncepta mira. To je patološki cilj autoritarne populističke filozofije na početku ovog milenija, dok je novac ostao samo kao sredstvo.

Filozofija autoritarnog ludila

Na počinjenim monstruoznim zločinima iz Drugog svjetskog rata, najveće žrtve tog krvavog fašističkog pira započinju đavolje kolo osvete u koje se vraća **filozofija ruskog-jevrejskog-američkog objektivizma**. Američka spisateljica i filozofkinja rusko-jevrejskog porijekla **Ayn Rand** tvorac je filozofije koja u središte svega stavlja etički egoizam Homo sapiensa, promovirajući sebičnost i okrutnost kao vrlinu čovjeka. Na temeljima ove filozofije početkom ovog stoljeća, stvara se moćni društveni utjecaj nove **tehno-libertijanske elite** bogatih pojedinaca, investitora i tehnoloških mogula koji traže ukidanje države, ukidanje poreza i javnih propisa, gdje se moć države premješta u alternativne modele upravljanja koji koriste kriptovalute, vještačku inteligenciju i blokčejn tehnologiju, radi stvaranja **dereguliranih ekonomskih modela** u kojima se zaobilazi tradicionalni državni financijski sistem. U ovom modelu društva privatnih inicijativa i sposobnosti pojedinca, demokracija postaje ništa drugo do prevaziđeni, neefikasni, eksplotatorski sistem preraspodjele društvenog bogatstva kroz socijalne programe. Traži se novi model male i moćne državne vlade koja bi bila moćna da podigne starosne granice za odlazak u mirovinu, da socijalno osiguranje uvjetuje prihodima kako bi se isključili niži i srednji slojevi stanovništva iz zone socijalne zaštite i da ukine socijalne beneficije za siromašne. Na putu stvaranja tog modela društva traži se da pojedinac bude potpuno slobodan slijediti vlastite interese, što bi onda dovelo do zdravog, prosperitetnog društva u kojem je svako slobodan biti ili ne biti uspješan na osnovu svojih sposobnosti i ambicija. U tako polariziranom društvu između autoritarne države i moćne tehnološke civilizacije odvija se mistična zajednička priča u kojoj bogati određuju stvarnost i uspostavljaju tihu kontrolu nad svijetom, koja se nečujno i

nevidljivo prelijeva u potpunu kontrolu nad čovjekom. Na tom putu promoviraju se brojne dezinformacije i teorije zavjera i nazire se svojevrsni kraj monetarnog suvereniteta države. Uništiti svaki medij, za koji se procijeni da je uzeo previše sloboda, manipulirati javnim mnijenjem korištenjem podataka o biračima ukradenih s društvenih mreža, preispitati dominantne društvene stavove i uvjerenja, zaustaviti i eliminirati pretjeranu „političku korektnost“, preispitati političku svijest o nepravdama, širenje progresivnih lijevih i liberalnih ideja, reducirati brigu za prava manjina, rodnu ravnopravnost, LGBT+zajednicu, feminizam i zaštitu okoliša., to je za autoritarnu konzervativnu intelektualnu elitu objektivno viđenje stvarnosti. Nepromišljen i impulsivan, prevarant, prodavač magle, sociopata, psihopata, to je autentični autoritarni vođa koji je sposoban i voljan to objektivno viđenje stvarnosti koristiti da oslabi ulogu države u društvenom životu, koja više nije u mogućnosti da kontrolira snagu i moć novih tehnologija i velikih korporacija. Tehnološki moguli sve slobodnije djeluju u prostoru u kojima mogu koristiti tehnologije kako bi poremetili konvencionalne poslovne modele i stvorili monopole. Sada cilj najuspješnijih kompanija nije više uspjeh u ravnopravnoj tržišnoj konkurenciji, već sticanje monopola, odnosno potpune kontrole nad okupiranim dijelom tržišta. Sada politika autoritarnog populizma preferira ne uvjeravanje velikog broja ljudi, što je preferencija demokracije, već rad s malim brojem ljudi, kojima može lakše prenijeti svoju viziju i zaposliti ih da tu viziju realizuju.

Nekontrolirana eskalacija ratovanja

Bujica uvreda i prijetnji koje svakodnevno emitira Veliki vođa, koje rutinski proturječe jedna drugoj ili jednostavno negiraju stvarnost, svjesno doprinose velikoj zbrci koja uvode čovjeka u zonu opće zbunjenosti i nevjerice, što ga čini nesigurnim i nespornim za bilo kakvu akciju. „Ne bojimo se, možda se i ne bojimo... Uništili smo.. ili možda nismo?.. Uništili smo "100% vojnih kapaciteta... osim njihove sposobnosti da koriste dronove, rakete, mine i glisere..... Hoćemo li "uništiti" civilnu infrastrukturu... Postignut je "veliki napredak" u pregovorima koji se možda dešavaju, a možda i ne. Zahtijeva se "bezuvjetna predaja" koju očito ne nudi druga strana.“ Kad sve to ne prolazi Veliki vođa jednostavno prelazi na izjavu da je rat već "dobiven". „Možda će nam pomoći NATO, a možda neće... Možda Rusija i Kina možda i ne.“ To bi mogao biti ratni zločin, a možda i ne jer Veliki vođa ništa nije rekao ušto bi čovjek mogao sigurno povjerovati. A iza zavjese tih kontradiktornih tvrdnji, prijetnji i odustajanja dešava se strašan zločin, a cijeli svijet sada nije siguran da li se dešava ili ne. Nastaje opći globalni kaos u kojem svako u svakog sumnja i niko nikom

nevjeruje. Iza te zavjese globalne nevjerice stvara se katastrofična umrtvljenost međunarodne zajednice iza čega se tiho pomjera moć države u alternativne modele privatnog upravljanja društvom - Oblikuje se novi način upravljanja vojno-industrijskim kompleksom što međunarodne odnose sve moćnije oblikuje kao odnose privatizacije algoritama kojima se utvrđuje redosljed i ritam zločina. Oblikuje se novi odnos između velikih privatnih korporacije kao određujućih geopolitičkih faktora, što direktno utiče na prirodu savremenih ratova kao novog oblika automatiziranog nasilja. Tradicionalno oslanjanje na državne vojske i trome vojno-industrijske komplekse, ustupa mjesto algoritamskom ratovanju programiranom za razaranje civilnih infrastruktura i masovnu egzekuciju civilnog stanovništva, što čini programirani genocid. Satelitske mreže, sistemi za sajber-napade i softveri za donošenje odluka na ratištu nalaze se u rukama privatnih kompanija, a ne vlada. Od odluke pojedinačnih korporacijskih direktora o tome hoće li omogućiti ili ugasiti signal iznad ratne zone zavisi ishod vojnih operacija i obim velikih ratnih zločina. Linija odgovornosti države za počinjene zločine gubi se između kontraverznih izjava autoritarnih vođa (jesmo a možda i nismo) i trenutnog raspoloženja velikih tehnoloških mogula. Sve izraženije se u ratne sukobe uvodi **doktrina „suverenog pojedinca“** koja se perfektно uklapa u okvire **„filozofije objektivizma“** američke spisateljice i filozofkinje rusko-jevrejskog porijekla **Ayn Rand**, i **„mimetičke teorije“** francuskog historičara i filozofa **René Girarda**, u čijim okvirima zločin protiv čovjeka postaje kontrolirani narativ.